

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

תורה – ויקרא פרק כה'

(טז) לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקְנָתוֹ וּלְפִי מַעֲט הַשָּׁנִים תִּמְעֵיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאוֹת הוּא מִכֹּר לָךְ: (טז) לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקְנָתוֹ וּלְפִי מַעֲט הַשָּׁנִים תִּמְעֵיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאוֹת הוּא מִכֹּר לָךְ: (טז) לְפֹמֶם סְגִיאוֹת שְׂנִיָּא תִּסְגִּי וּבִינֹהֵי וּלְפֹמֶם זְעָרוֹת שְׂנִיָּא תִּזְעַר וּבִינֹהֵי אַרְי מִנֵּן עַלְלָתָא הוּא מִזְבֵּן לָךְ:

(יז) וְלֹא תִזְנֶה אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאֶת מֵאַלְהֵיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (יז) וְלֹא תִזְנֶה אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאֶת מֵאַלְהֵיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (יז) וְלֹא תִזְנֶה אֶת חֲבֵרֶיךָ וְיִתְדַחַל מֵאַלְהֵיךָ אַרְי אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

(יח) וְעִשִּׂיתֶם אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְיִשְׁבַּתֶּם עַל הָאָרֶץ לְבִטָּח: (יח) וְעִשִּׂיתֶם אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְיִשְׁבַּתֶּם עַל הָאָרֶץ לְבִטָּח: (יח) וְתַעֲבְדוּן יְיָ קִנְמֵי יְיָ דְנִי תִשְׁרֹן וְתַעֲבְדוּן יְיָ הוֹן וְתִיתְבֹּן עַל אֲרַעָא לְרַחֲצוּן:

(יט) וְנִתְנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלָתֶם לְשִׁבְעַת יָמִים וְיִשְׁבַּתֶּם לְבִטָּח עָלֶיהָ: (יט) וְנִתְנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלָתֶם לְשִׁבְעַת יָמִים וְיִשְׁבַּתֶּם לְבִטָּח עָלֶיהָ: (יט) וְתִתֵּן אֲרַעָא אֲבָהּ וְתִיכְלוּן לְמִשְׁבַּע וְתִיתְבֹּן לְרַחֲצוּן עַלְהָ:

(כ) וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאוֹתֵינוּ: (כ) וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאוֹתֵינוּ: (כ) וְאֲרֵי תִימְרוּן מָה נִיכּוֹל בְּשִׁתָּא שְׁבִיעִתָא הָא לֹא נִזְרַע וְלֹא נִכְנוֹשׁ יְיָ עַלְלָתָנָא:

(כא) וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעִשִּׂתֶם אֶת הַתְּבוּאוֹה לְשִׁלֹּשׁ הַשָּׁנִים: (כא) וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעִשִּׂתֶם אֶת הַתְּבוּאוֹה לְשִׁלֹּשׁ הַשָּׁנִים: (כא) וְאֶפְקֹד יְיָ בְּרַכְתִּי לָכֶן בְּשִׁתָּא שְׁתִּיתָא וְתַעֲבַד יְיָ עַלְלָתָא לְתַלַּת שָׁנִין:

רש"י

(טז) תרצה מהקנתו – כג תמכרנה ביוקר: תמעיט מהקנתו – תמעיט בדמיה:

(יז) ולא תזנה איש את עמיתו – (ת"כ) כאן הזהיר על אונאת דברים שלא יקניט איש את חבירו ולא ישיאנו ענה שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאתו של יועץ וא"ת מי יודע אם נתכוונתי לרעה לכך נאמר ויראת מאלהיך היודע מחשבות הוא יודע. כל דבר המסור ללב שאין מכיר אלץ מי שהמחשבה בלבו נאמר בו ויראת מאלהיך:

(יח) וישבתם על הארץ לבטח – שבעון שמתה ישראל גולים שנאמר (ויקרא כו) אז

תרצה הארץ את שבתותיה והרצת את שבתותיה ושבעים שנה של גלות צבל כנגד שבעים שנות שבתות שבתלו היו:

(יט) ונתנה הארץ וגו' וישבתם לבטח עליה – שלא תדאגו משנת צלחתם ואלתם לשבע – אף בתוך המעים תהא בו ברכה:

(כ) ולא נאסף – אל הבית: את תבואתנו – כגון יין ופירות האילן וספיחין הבאים מאליהם:

(כא) לשלש השנים – למקצת השקית מניסן ועד ר"ה ולשביעית ולשמינית שיזרעו בשמינית במרחשון ויקראו בניסן:

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

נביא – ירמיה פרק לב' כא'–כו'

(כא) וּתְצַא אֶת עַמֶּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְיַד חֹזֶק וּבְאֲזוּרַע נְטוּיָה וּבְמוֹדָא גְדוֹל: (כא) וּקְפִיקְתָּא ית עמך ית ישראל מארעא דמצרים באתין ובמופתין וביד תקיפא ובאזרע מרמם ובחזונא רבא:

(כב) וּתְתַן לָהֶם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתָּ לְאֲבוֹתֶם לְתֵת לָהֶם אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ: (כב) ויהבת להון ית ארעא דקימתא לאבהתהון למתן להון ארעא עבדא חלב ודבש:

(כג) וַיִּבְאוּ וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלָהּ וּבְתוֹרֹתָהּ (וּבְתוֹרֹתָהּ) לֹא הִלְכוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָהּ לָהֶם לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתִּקְרָא אֹתָם אֶת כָּל הָרְעָה הַזֹּאת: (כג) ועלו ואחסינו יתה ולא קבילו למימורך ובאוריתך לא הליכו ית כל דפקידתא להון למעבד לא עבדו וערעת יתהון ית כל בישתא הדא:

(כד) הִנֵּה הַסְּלָלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלִכְדָּהּ וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַפְּשָׁדִים הַנְּלַחֲמִים עָלֶיהָ מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרֶעַב וְהַדָּבָר וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה וְהִנֵּה רָאָה: (כד) הא מליתא עלו על קרתא למכבשה וקרתא אתמסרת בידיא דכסדאי דמגויחין קרבא עלה מן קדם דקטלין בחרבא וכפנא ומותא ודמלילתא הוה וקדמך גלי:

(כה) וְאֹתָהּ אֲמַרְתָּ אֵלַי אֲדֹנָי יְהוִה קְנֵה לִּי הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף וְהָעֵד עֲדִים וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַפְּשָׁדִים: (כה) ואת אמרת לי יי אלהים זבון לך חקלא בכספא ואסהיד סהדין וקרתא אמסרת בידיא דכסדאי:

(כו) וַיְהִי דִבְרַי יְהוָה אֵל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר: (כו) והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה למימר:

רש"י

(כג) ותקרא אותם – הקרית אותם לשון (כד) ולאשר דברת – רעה עליה היה וזא: מקרה: (כה) והעיר נתנה – ולמה לי שדה:

בתובים – משלי פרק כח' כו'–כח' פרק כט א'–ג'

(כו) בּוֹטַח בְּלִבּוֹ הוּא כָּסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחֻכְמָה הוּא יִמְלֹט: (כו) דתכל על לביה סכלא הוא ודמהלך בחכימותא נתחמי מן ביש:

(כז) נוֹתֵן לָרֶשַׁע אֵין מַחְסוֹר וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב מְאֹדוֹת: (כז) דיהב למסכנא לא נחסר ליה ודמחמי עיניה מן מסכנא סגיעין לוטתיה:

(כח) בְּקוֹם רְשָׁעִים יִסְתַּר אָדָם וּבְאֲבָדָם יִרְבוּ צַדִּיקִים: (כח) בקומא דרשיעי מתטשי בר נשא ובאבריהון נסגון צדיקי:

(א) אִישׁ תּוֹכַחֲוֹת מִקְשָׁה עֲרַף פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאֵין מִרְפָּא: (א) גברא דלא מקבל מכסנותא ומקשי קדליה בעגלא נתתבר ולא תהוי ליה אסו:

(ב) בְּרִבּוֹת צַדִּיקִים יִשְׁמַח הָעָם וּבְמִשְׁלַל רְשָׁעִים יִאֲנַח עָם: (ב) בסוגעא דצדיקי חרי עמא ובשולטנא דרשיעי נתאנח עמא:

(ג) אִישׁ אֲהַב אֲהַב חֻכְמָה יִשְׁמַח אָבִיו וְרַעְיָה זּוֹנוֹת יִאֲבֵד הוֹן: (ג) גברא דרחם חכמתא נחרי אבוי ודמתחבר בזניותא מוביד מזליה:

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

רש"י

(כז) נתון לרש – לדקה. (אין מחסור – האומר שמעוה זו נאה אשננה וזו אינה נאה מונע תורה מפי התלמיד: מלך אלא זה בלבד: (א) מהשה עורף – מלשמוע. פתע ישבר – מהר ישבר:

משנה – סנהדרין פרק ב'

(א) כהן גדול דן ודנין אותו, מעיד ומעידין אותו, חולץ וחולצין לאשתו, ומיבמין את אשתו, אבל הוא אינו מיבם, מפני שהוא אסור באלמנה. מת לו מת, אינו יוצא אחר המטה, אלא הן נכסין והוא נגלה, הן נגלין והוא נכסה, ויוצא עמהן עד פתח [שער] העיר, וברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, אינו יוצא מן המקדש, שנאמר (ויקרא כא) ומן המקדש לא יצא. וכשהוא מנחם אחרים, דרוך כל העם עוברין בזה אחר זה והמנהג ממצעו בינו לבין העם. וכשהוא מתנחם מאחרים, כל העם אומרין לו אנו בפרדתך, והוא אומר להן התברכו מן השמים. וכשמברין אותו, כל העם מסבין על הארץ והוא מסב על הספסל:

עלמא מודו דיכול הוא ליכך. ללא טריד ולא אחי למנגע וכשחוזרין מן הקצרות ועומדין בשורה לנחם האבלים וכל העם עוזרים זה אחר זה ומנחמין האבל שעומד במעמדו וכל אחד אומר לו תנחם מן השמים: והממונה ממלעו – שהוא הולך לימין כהן גדול וכל העם משמאלו נמלא כ"ג באמצע: הממונה – הוא הסגן שהוא ממונה לעבוד תחת כהן גדול. אם יארע פסול בכ"ג צוה"כ: אנו כפרתך – צנו תחכפר אתה. ואנחנו תחתך לכול הראוי לבא עליך: וכשמברין אותו – שאכל אסור לאכול סעודה ראשונה משלו. וקרוביו ואוהביו מאכילין אותו: מסובין עלה ארץ – הן מזינין ומתאבלין בצערו: והוא מיסב – בכבוד על הספסל:

רע"ב – (א) כהן גדול אינו יוצא אחר המטה – ללמא אחי למנגע מתוך טרדתו. ורחמנא אמר (ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבא: הן נכסין והוא נגלה – כיון שנתכסו נושאי המטה מן המצוי כלומר שילאו ממנו. הוא נגלה ונכנס בתוכו. אבל כל זמן שהן נגלין ונראין במצוי. הוא נכסה ממנו שאינו נכנס לתוכו: ויוצא עמהן עד פתח העיר – שבעיר מזויין מבואות ויכול להתכסות מהן. אבל חוץ לעיר ליכא הכירא: שנאמר ומן המקדש לא יצא – רבי יהודה דריש ומן המקדש לא יצא כל עיקר. ור' מאיר דריש ומקדושתו לא יצא. כלומר יזדהר שלא יבוא לידי מגע. ובתוך העיר שיש מבואות איכא היכרא ומזדהר. והלכה כר' יהודה: וכשהוא מנחם את אחרים – דבמת שאינו שלו כולי

(ב) הפולץ לא דן ולא דנין אותו, לא מעיד ולא מעידין אותו, לא חולץ ולא חולצין לאשתו. לא מיבם ולא מיבמין לאשתו. רבי יהודה אומר, אם רצה לחלוץ או ליבם, זכור לטוב. אמרו לו, אין שומעין לו. ואין נושאין אלמנתו. רבי יהודה אומר, נושא המלך אלמנתו של מלך, שכן מציינו בדרך

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

שֶׁנִּשְׂאָ אֶלְמִנְתּוֹ שֶׁל שָׂאוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל ב יב) וְאַתָּנָה לָךְ אֶת בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקָה:

שמח על כבודו חזן כבודו מחול. וגנאי הוא לו שתחלוץ וירקה בפניו. וכל שאינה צת חליטה אינה צת יצום וכן הלכה: מלך נושא אלמנתו של מלך – והלכה כר' יהודה בזה:

רע"ב – (ג) המלך לא דן ולא דנין אותו – ודוקא מלכי ישראל שאינם נשמעים לדברי חכמים. אבל מלך ממלכי צית דוד דן ודנין אותו שנאמר (ירמיה כח) בין דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט: אין שומעין לו – דמלך

(א) מית לו מות, אינו יוצא מפתח פלטרין שלו. רבי יהודה אומר, אם רוצה ליצאת אחר המטה, יוצא, שכן מצינו בדרך שיצא אחר מטתו של אבנר, שנאמר (שם א) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד הִלֵּךְ אַחֲרֵי הַמֶּטֶה. אמרו לו, לא היה הדבר אלא לפייס את העם. וכשפברין אותו, כל העם מסבין על הארץ והוא מסב על הדרך:

בעלת דוד הרג יואב את אבנר. ואין הלכה כר"י: דרגש – מטה:

רע"ב – (ג) אינו יוצא מפתח פלטרין שלו – שגנאי הוא למלך להראות עגמת נפש לפני העם: לפייס את העם – כדי שיכירו שלא

(ה) ומוציא למלחמת הרשות על פי בית דין של שבעים ואחד. ופורץ לעשות לו דרך, ואין ממחין בידו. דרך המלך אין לו שעור. וכל העם בוזזין ונותנין לפניו, והוא נוטל חלק בראש, לא ירבה לו נשים, אלא שמונה עשרה. רבי יהודה אומר, מרבה הוא לו ובלבד שלא יהו מסירות את לבו. רבי שמעון אומר, אפלו אחת ומסירה את לבו, הרי זה לא ישאנה. אם פן למה נאמר (דברים יז) וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים, אפלו כאביגיל. (שם) לא ירבה לו סוסים, אלא כדי מרפבתו. (שם) וכסף וזהב לא ירבה לו מאד, אלא כדי לתן אפסטיא. וכותב לו ספר תורה לשמו. יוצא למלחמה, מוציאה עמו. נכנס, מכניסה עמו. יושב בדין, היא עמו. מיסב, היא כנגדו, שנאמר (שם) וְהִיָּתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו:

וכשרות והגנות לא ישא יותר משמנה עשרה. ופליג את"ק בחד' ואדר' יהודה ברתמי והלכה כת"ק: אלא כדי מרכבתו – דוקא סוסים בטלים להרחיב דעתו להתגדל ברוכ סוסים ואסור| אבל כדי רכבו ופרשו להלחם באויביו מותר: אספניא – סכר חילות הנכנסים ויואלים עמו כל השנה: וכותב לו ספר תורה לשמו – חזן מספר תורה שחייב כל אדם מישראל להיות לו ספר תורה והוא מונח בבית גזיו. וספר תורה שכותב לשמו כשהוא מלך נכנס ויואל עמו תמיד: מיסב – על השלחן:

רע"ב – (ד) למלחמת הרשות – מלחמת שאר אומות חוץ ממלחמת עמלק. ומלחמת שבעה עממין: ופורץ – גדר של אחרים: לעשות לו דרך – ללכת לכרמו (ושדהו): ואין ממחין בידו – אין מעכבין עליו: חלק בראש – חלק היפה בורר ראשון. ונוטל מחנה מכל הבזה: אלא שמנה עשרה – שהרי דוד היו לו שש נשים וקאמר ליה נביא ואם מעט ואוסיפה לך כהנה וכהנה. כהנה קמא שית. בתרא שית. הרי י"ח: מרבה הוא לו – יותר מי"ח. וג' מחלוקת יש בדבר. ת"ק דבר נושא י"ח ואפילו פרוצות ויותר מי"ח לא ישא.

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

(ה) אין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כסאו, ואין משתמשין בשרביטו, ואין רואין אותו כשהוא מסתפר ולא כשהוא ערום ולא בבית המרחץ, שנאמר (שם) שום תשים עליך מלה, שתהא אימתו עליך: רע"ב – (ה) כשהוא מסתפר – כשמגלח שער ראשו:

גמרא – סנהדרין דף כא' ע"ב

וכותב ספר תורה לשמו: תנא ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו אמר (רבא) [רבה] אף על פי שהניחו לו אבותיו לאדם ספר תורה מצוה לכתוב משלו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה איתיביה אבבי וכותב לו ספר תורה לשמו שלא יתנאה בשל אחרים מלך אין הדיוט לא לא צריכא לשתי תורות וכדתניא וכתב לו את משנה וגו' כותב לשמו שתי תורות אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו ואחת שמונחת לו בבית גזויו אותה שיוצאה ונכנסת עמו (עושה אותה כמין קמייע ותולה בזרועו שנאמר שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט) אינו נכנס בה לא לבית המרחץ ולא לבית הכסא שנאמר והיתה עמו וקרא בו מקום הראוי לקראות בו. (כב' ע"א) ואידך האי שויתי מאי דריש ביה ההוא מיבעי ליה כדרב חנה בר ביזנא דאמר רב חנה בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו שנאמר שויתי ה' לנגדי תמיד:

רש"י על הגמרא

לשתי תורות – הא לשאני מלך מהדיוטות	קלה לשאת: שויתי ה' לנגדי – סיפיה דקרא
לחילו היה הדיוט סגי ליה צחלא ומלך צעי	כי מימיני כל אמוט, דוד המלך על פס ספר
תרחי: כמו קמייע – קטנה ככתב דק, שהיא	תורה שבזרועו אמר:

זוהר – בהר דף קי' ע"ב

וכי תאמרו מה נאכל וגו', (ויקרא כה) רפי יהודה פתח, (תהלים לו) בטח בני ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם בר נש יהא זהיר במאריה, וידבק לפיה במהימנותא עלאה, בגין דיהוי שלים במאריה. דכד יהוי שלים פיה, לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא: תא חזי, בטח בני ועשה טוב, מאי ועשה טוב. אלא הכי תנינו, בעובדא דלתתא, יתער עובדא דלעילא. והא אוקמוה, ועשיתם אותם, כביכול, אתון תעבדון להון, בגין דבההוא אתערותא דלכון דאתון עבדין לתתא, אתער

חק לישראל – פרשת בהר יום ד'

לְעֵילָא וְעַל דָּא וְעֵשָׂה טוֹב כְּתִיב, וְאִין טוֹב, אֱלָא צְדִיק, דְּכְתִיב (ישעיה ג) אֲמַרו צְדִיק בִּי טוֹב. כִּיִּן דְּאֲתוֹן עֲבָדִין הָאֵי, וְדָאֵי הָאֵי טוֹב יִתְעַר, כְּדִין שְׁכָן אֶרֶץ וְרַעְיָה אֲמוּנָה, וְכֹלָא חֵד: שְׁכָן אֶרֶץ, אֶרֶץ עֲלָאָה. דְּהָא לִית לָהּ בְּעֵלְמָא, דִּיכּוּל לְמִשְׁרֵי בְּהֵדָה, עַד דִּיתְעַר הָאֵי טוֹב לְגַבְהָ, כִּיִּן דִּיתְעַר לִיָּה, כְּבִיכּוּל הוּא עֲבִיד לִיָּה, וְכִדִּין שְׁכָן אֶרֶץ, שְׂרֵי בְּגוּוּהָ, אִיכּוּל אִיבָה, אֲשִׁתְעֵשֶׂע בְּהֵדָה. וְרַעְיָה אֲמוּנָה, דָּא אֶרֶץ וְכֹלָא חֵד כְּמָה דְּאֲתָא אֲמַר (תהלים צב) וְאֲמוּנָתָךְ בְּלִילוֹת. וְרַעְיָה אֲמוּנָה, הוּי דְּבַר לָהּ בְּכָל רְעוּתָהּ: וְאִי לָא תִתְעַר לְקַבְלָהּ, הָאֵי טוֹב אֲתִרְחַק מִנָּה, וְלָא תִקְרַב בְּהֵדָה, לָא תִקְרַב לָגוּ אֲתוֹן נוֹרָא יְקִידָתָא, וְאִי תִקְרַב בְּהֵדָה, בְּדַחִילוֹ, כְּמָאן דְּדַחִיל מִן מוֹתָא. דְּהָא כְּדִין נוֹרָא דְלִיקָה, וְאִוְקִיד עֲלֵמָא בְּשִׁלְהוּבֵי. וְכִיִּן דְּאֲתְעַר לְקַבְלָהּ הָאֵי טוֹב, כְּדִין, שְׂאֵרֵי בְּגוּוּהָ, וְלָא תִדְחַל מִנָּה אֲנָתָּה, כְּדִין, (איוב כב) וְתִגְזֹר אֲמַר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרַכִּיָּה נָגַה אֹרֶז: תָּא חֲזִי, בְּנֵי מְהִימְנוּתָא מִדְּבָרֵי לְהָאֵי לְרְעוּתָהוֹן בְּכָל יוֹמָא. מָאן אִינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אִינּוֹן דְּמִתְעַרֵי הָאֵי טוֹב לְקַבְלָהּ, וְלָא חָסַע עַל דִּילִיָּה, וְיִדְעֵי דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא יְהִיב לִיָּה יְתִיר. כְּמָה דְּאֲתָא אֲמַר, (משלי יא) יֵשׁ מִפְּוֹד וְנוֹסֵף עוֹד. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָאֵי אֲתְעַר בְּרַכָּאן לְקַבְלָהּ, וְלָא יִימָא אִי אֲתוֹן הָאֵי הִשְׁתָּא, מָאֵי אֲעֲבִיד לְמַחַר. אֱלָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא יְהִיב לִיָּה בְּרַכָּאן עַד בְּלִי דֵי, כְּמָה דְּאִוְקְמוּהָ:

וּבְגִין כֵּן, וְכִי תִאמְרוּ מַה נֹּאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׂבִיעִית וְגוֹ', מַה כְּתִיב. וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעֵשֶׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים. וְעֵשֶׂת, וְעֵשֶׂת מִפְּעֵי לִיָּה, מָאֵי וְעֵשֶׂת. אֱלָא לְאַפְקָא ה', דְּאִית לָהּ שְׂמִטָּה וְנִיחָא, וְלָא עֲבִיד עֲבִידָתָא. כְּתִיב (שמות טז) רָאוּ כִּי יֵי וְגוֹ' נוֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָחֶם יוֹמִים וְגוֹ', כְּגוֹוֹנָא דָּא וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְגוֹ':

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ד'

(טז) כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה לפיכך צריך לישב מעט קודם התפלה כדי לכונן את לבו ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים ולא יעשה תפלתו כמי שהיה נושא משאוי ומשליכו והולך לו לפיכך צריך לישב מעט אחר התפלה ואחר כך יפטר חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם תפלה ושעה אחת לאחר תפלה ומאריכין בתפלה שעה:

(יז) שכור אל יתפלל מפני שאין לו כוונה ואם התפלל תפלתו תועבה לפיכך חוזר ומתפלל כשיתרוקן משכרותו שתוי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה אי זה שכור זה שאינו יכול לדבר לפני המלך שתוי יכול לדבר בפני המלך ואינו משתבש אף על פי כן הואיל ושתה רביעית יין לא יתפלל עד שיסיר יינו מעליו:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.